

[P. Munch.]

Forsvarsminister, at man er i Færd med paa Grundlag af det Held, som i den sidste Tid synes at have fulgt Reklrifelsyndikatet, at tilvejebringe et Datterselskab; ingen kan vide, hvilket Omfang en saadan Vaabenfabrikation, begunstiget af mere eller mindre tilfældige Omstændigheder, paa et givet Tidspunkt kan faa, og det er ganske klart, at jo større Omfang den faar, des større Vanskeligheder vil der blive, naar man næste Gang tager fat paa Spørgsmaalet.

Jeg tror derfor, vi skulde tage dette Spørgsmaal op i Tide, og selv om man ikke kan regne med, at det nuværende Flertal vil gaa til et Forbud, er det dog min Opfattelse, at man burde kunne regne med, at to Ting hurtigt vilde ske denne Sag vedrørende. Det maatte kunne gøres til et ufravigeligt Princip, at Forbindelsen mellem enhver Art af privat Vaabenfabrikation og Statens forskellige Myndigheder blev afbrudt, saaledes at Staten hverken yder Hjælp gennem Samvirken med Hærens Værksteder i givet Tilfælde, ej heller ved paa nogen Maade at tillade, at Embedsmænd, der er knyttet til Statsadministrationen, under den ene eller anden Form deltager i Bestyrelsen eller Ledelsen af de paagældende Virksomheder. Jeg skal ikke gaa i Rette med den højtærede Forsvarsminister eller med andre Ministre for de Tilladelser, der nu er givet; som Stemninger og Forestillinger i vide Kredse har været hidtil paa dette Omraade, kan dette siges at være forstaaeligt; men jeg vilde ønske, at man tog Sagen under meget nøje Overvejelse, og at denne Overvejelse førte til det Resultat, at man i Fremtiden afbryder enhver saadan Forbindelse. Sagen er jo den, at privat Vaabenfabrikation altid foregaar i Forbindelse med Forhold, som det kan være ret ubehageligt at blive blandet ind i; den private Vaabenfabrikation og den dertil knyttede Handel hører til de Forretningsvirksomheder, der hyppigst er paa Kanten af det tilladelige, og efter mit Skøn forøges Vanskelighederne for en Stats hele Stilling i disse Forhold i meget høj Grad, naar der kan henvises til, at Statens Embedsmænd som Ledere af den paagældende Virksomhed paa det givne Tidspunkt har været medansvarlige for, hvad der er sket. Naturligvis træder dette særlig grelt og uhyggeligt frem, naar en saa højtstillet Officer som Ingeniørgeneralen er Formand for et Selskab af denne Karakter, og jeg tilføjer, at jeg ingenlunde mener, at dette gælder alene med Hensyn til Officerer, de militære Em-

bedsmænd, men naar det nu oplyses her under Forhandlingerne, at en højtstillet Embedsmand under Centraladministrationen, i et andet Ministerium, skal være Sjælen i det nye Datterselskab, der tænkes sat i Gang, maa jeg rigtignok sige, at jeg ogsaa anser det for aldeles uforsvarligt vedblivende at tillade dette. Jeg haaber derfor, at den højtærede Regering vil tage dette Spørgsmaal op til en rolig Overvejelse og eventuelt forhandle med Repræsentanter for Rigsdagen, for at man kan bringe denne Sag til en Løsning og Afgørelse paa en for Landets Interesser tilfredsstillende Maade.

Men dernæst kommer Spørgsmaalet om den Kontrol, der i hvert Tilfælde maa kunne føres med Vaabenhandelen selv i den Periode, hvor man ikke er naaet til et afgørende Forbud. Der er som nævnt af den højtærede Forsvarsminister i 1925 afsluttet en Konvention om Vaabenhandel, en Konvention med ret indgaaende Regler, om end af en forholdsvis lempelig Karakter. Den højtærede Forsvarsminister nævnte, at denne Konvention var undertegnet af 29 Stater. Dette Tal er, saa vidt jeg ser, ikke fuldstændigt. Allerede for nogle Maaneder siden var den, saa vidt mig bekendt, undertegnet af 34 Stater. Men det er rigtigt, at den endnu kun er ratificeret af ganske faa Stater. Dette er utvivlsomt Udtryk for, at i de fleste Stater har dels militære Synspunkter og Interesser og dels private Forretningshensyn øvet en tilstrækkelig Indflydelse til at forhindre Ratifikationen af den paagældende Konvention. Men det forekommer mig, at disse Hensyn ikke skulde kunne være afgørende her hos os i Danmark, og nogen virkelig Vanskelighed ved Ratifikationen af almene Grunde kan jeg vanskeligt tænke mig, at der kan foreligge. Blandt de Stater, der allerede har ratificeret, er Frankrig, og naar Frankrig ikke har haft særegne Bekymringer derved, ved jeg ikke, om det virkelig skulde være nødvendigt at nære saadanne Bekymringer i Danmark.

Den højtærede Forsvarsminister nævnte som en Art Forklaring paa, at denne Sag ikke var fremmet hurtigere, at man endnu ikke var naaet til Ende med Ratifikationen af Protokollen om den kemiske Krig. Ja, det gaar jo lidt langsomt med den Art Ratifikationer. Det forekommer mig dog, at man kunde tænke disse Ting igennem paa mindre end 3 Aar. Protokollen er uhyre let overskuelig. Men selv om der var Grundé til at udsætte denne Ratifikation, Grunde, som er mig ganske ubekendt, — nu synes i øvrigt Vanskelighederne at være overvundet, saaledes at der meget snart kan